

DZIŚ W NUMERZE:
 Pracujemy wśród ludzi i dla ludzi **str. 3**
 »Hejnał-Echo« świętuje 85-lecie... **str. 4**
 PUDŁO – rubryka młodzieżowa **str. 5**
 Najlepszy Cz. Cieszyn i Karwina **str. 8**

SOBOTA
 29 PAŹDZIERNIKA 2005
 NR 128
 ROCZNIK LX
 CENA 6 KČ
 tel.: 558 731 766
 faks: 558 740 044
 info@glosludu.cz

FOT. WANDA KUJA

Dziedzictwo w formie podań i legend

CIESZYN (man) – Zwińczeniem projektu realizowanego od grudnia ub. roku przez Wydział Etnologii i Nauk o Edukacji UŚ w Katowicach (Polska Czechi 2002) jest publikacja książkowa „Podania i legendy Śląska Cieszyńskiego” oraz płyta CD o tej samej nazwie.

Dopiero co skończony projekt został podsumowany w trakcie czwartkowego spotkania dyskusyjnego pod nazwą „Edukacja regionalna – wyzwania europejskie”, które odbyło się w Centrum Pedagogicznym UŚ w Cieszynie.

– Celem projektu było przybliżenie żyjącym po obu stronach Olzy mieszkańcom Śląska Cieszyńskiego wspólnego dziedzictwa kulturowego, jakimi są podania i legendy. Podstawowym zamierzeniem projektu było więc zbieranie zrozniceowanych w czasie i przestrzeni tekstów, które pojawiły się w książce i na płycie CD – powiedział nam koordynator projektu, Lesław Werpachowski.

W publikacji „Podania i legendy Śląska Cieszyńskiego. Antologia” autorstwa Jana Kajfosa i Zygmunta Kłodnickiego czytelnicy znajdą zbiór podań i legend, które były do tej pory dostępne jedynie w drukach rozproszonych.

Płyta CD „Podania i legendy Śląska Cieszyńskiego. Interpretacje”, której szczególnej wartości dodają ilustracje muzyczne Józefa Brody, zawiera słowno-muzyczne przedstawienie wybranych podań i legend w oryginalnej interpretacji mieszkańców Śląska Cieszyńskiego.

Nowych sposobów na popularyzację regionalnych podań i legend, na poznanie kultury ludowej i tożsamości, będzie można szukać na stronie internetowej www.filus.edu.pl/podania poświęconej tym właśnie gatunkom.

ciąg dalszy na str. 2

Sobota i niedziela (29. i 30. bm.) to ostatnie dni przed sezonem zimowym, podczas których można w ostrawskim ogrodzie zoologicznym przyręczyć się karmieniu niektórych zwierząt. Przy okazji zwiedzający dowiedzą się wielu ciekawostek o życiu zwierząt, o jego przyzwyczajeniach i zachowaniu. Flamingi karmione są o 9.30, niedźwiedzie o 10.15, kangury o 11.15, szympansy o 12.30, hipopotamy o 13.30, zebry o 14.00, ziryfy o 14.30, wielbłądy o 15.00 a stonie o godz. 15.30. Zoo otwarte jest w październiku w godz. 9-18, w listopadzie w godz. 9-16. (wak)

WYKRYJE JOINTA WYPALONEGO DWA DNI WCZEŚNIEJ Kierowco, strzeż się!

OSTRAWA (wak) – Policjanci z ostrawskiej drogówki czekają na wyniki akcji, którą przeprowadzają w tych dniach ich koledzy w mieście Usti nad Labą. Dostali oni do wypróbowania kilkadziesiąt testerów, urządzeń, które u kierowcy wykryje małego jointa wypalonego nawet dwa dni wcześniej.

Policjant najpierw musi sprawdzić kierowcę alkomatem, a dopiero potem może przeprowadzić test na narkotyki. Tester rozpoznaje: konopie, amfetaminę, opium, kokainę, heroinę i morfinę. – Wystarczy, że policjant

przyłoży plastikową płytkę do czola albo ręki kierowcy (zbada wówczas jego pot) albo jeśli kierowca polizę tę płytkę. Próbkę można pobrać nawet bez udziału kierowcy. Wystarczy płytkę przyłożyć do kierownicy lub prawa jazdy – tłumaczy Miroslav Pech, szef ostrawskiej drogówki. – Wskaźnik trzeba potem zanurzyć w wodzie i poczekać minutę. Jeśli pokaże się zielona kreska – wynik jest negatywny, czerwona – kierowca jedzie na badanie krwi, bo dopiero ono potwierdzi precyzyjnie zawartość odurzającej substancji w organizmie. Jeżeli odmówi tych badań, może zapłacić grzywnę w wysokości do 15 tys. koron lub stracić na dwa lata prawo jazdy.

Do tej pory przepisy o badaniu kierowców, którzy byli podejrzeni o jazdę pod wpływem narkotyków, były martwe. Ciąg dalszy na str. 2

107 mln na obwodnicę

JABLONKÓW (kor) – Władze miasta otrzymały informację o tym, iż rząd RC wydzielił na przyszły rok 107 mln Kč na rozpoczęcie budowy obwodnicy Jablonkowa. Ostateczny werdykt w tej sprawie zapadnie pod koniec listopada, samorząd uważa jednak, że nie powinno już być żadnych niespodzianek.

Jak poinformował nas zastępca burmistrza, Stanisław Jakus, Dyrekcja Dróg i Autostrad ogłosiła już przetarg na realizatora przedsięwzięcia. Budowa powinna ruszyć najpóźniej w marcu przyszłego roku. Potrwa zaś co najmniej trzy lata.

Tutro śpimy dłużej

W niedzielny poranek będziemy mogli godzinę dłużej poleżeć sobie w ciepłym łóżeczku. W dniu 30 października w godzinie 3.00 przesuamy bowiem wskazówki zegarów na godzinę 2.00. W ten sposób po siedmiu miesiącach przesuwnijemy z czasu letniego (wschodnioeuropejskiego) i wracamy do czasu środkowoeuropejskiego. Czas zimowy będzie obowiązywał do 25 marca 2006 roku. Zawsze, kiedy w październiku przestawiamy zegarki, zastanawiamy się, kto wpadł na ten pomysł.

wić, by ludzie wieczorem mieli dłuższe światło dzienne. Wielkim zwolennikiem przejęcia na czas letni i zimowy był również król Edward VII.

W Czechach po raz pierwszy przedstawialiśmy zegarki na czas zimowy i letni w latach 1916-1918 oraz 1940-1949, ostateczną jednak decyzję o zastosowaniu tych zmian „w praktyce” podjęto dopiero w 1979 roku. (wak)

PROSIMY NIE ODPOWIADAĆ

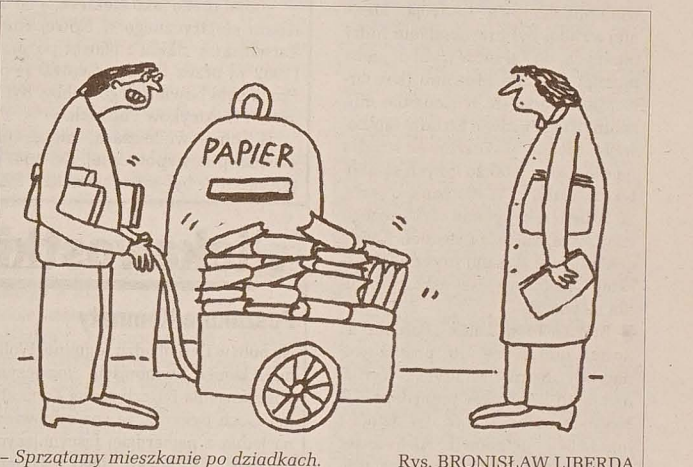
Co kraj, to inne święto

Co kraj, to obyczaj, mówimy, gdy w Mongolii należy po smacznym posiłku głósno „beknąć”, a w Polsce na wieczór wigilijną przygotować dwanaście różnych dań.

Co kraj, to obyczaj, stwierdzam też od kilku lat, gdy idzie o święto Odwiedzenia Grobów Bliźnich Zmarłych. Nasz kraj wniósł bowiem na przestrzeni ostatniego dziesięciolecia do europejskiej kultury chrześcijańskiej istne novum, które zdążyło się ugruntować, ba, przetrwać w tradycję. Ów czeski (zaolziański zresztą też) fenomen nie znalazł wprawdzie odzwierciedlenia w pocście czeskich świąt narodowych, niemniej wśród narodu tradycja przedczesnego październikowego odwiedzania grobów ugruntowała się do tego stopnia, że przez chwilę zastanawiałam się nawet, czy nie chodzi o masowy protest przeciw dwouletniemu zycząjowi obchodzenia rewolucji październikowej w listopadzie.

W rezultacie, kto „odkłada” przybranie miejsca ostatniego spoczynku bliźnich w kwiaty, wieńce i wianuszki na Dzień Wszystkich Świętych lub, o zgrozo, na Dzień Zaduszny 2 listopada, uważany jest za ignorantę, takiego, co to o przodkach nie pamięta i nawet na cmentarz nie zdąży na czas... A tu – na przekór najnowszym trendom – Kościół katolicki jakby nieczuły na zmiany nadal wzywa do modlitwy za dusze zmarłych dopiero przez całą pierwszą listopadową oktawę. Jak więc ma teraz wychowany w tradycji chrześcijańskiej biedny Zaolziak pogodzić wolny i z praktycznych względów jak najbardziej nadający się do odwiedzania grobów 28 października z polskim zwyczajem ogólnorodowej wędrówki na cmentarze w dniu Wszystkich Świętych, skoro u nas 1 listopada jest zwykłym dniem roboczym?

Ciąg dalszy na str. 2

– Sprzątamy mieszkanie po dziadkach. Rys. BRONISŁAW LIBERDA

Prognoza

SOBOTA – Zachmurzenie umiarkowane. Temperatura w dzień od 15 do 20 st., nocą od 10 do 6 st. C. NIEDZIELA – Bez zmian. Temperatura w dzień od 15 do 20 st., nocą od 10 do 6 st. C. PONIEDZIAŁEK – Bez zmian. Temperatura w dzień od 15 do 19 st., nocą od 10 do 6 st. C.

CO SĄDZĄ O WYNIKACH WYBORÓW PREZYDENCKICH OBYWATELE POLSCY ZAMIESZKALI NA ZAOLZIU?

Prezydentem Polski wybrany został Lech Kaczyński. Na kandydata Prawa i Sprawiedliwości zgłoszowało 54 proc. wyborców. Donald Tusk z Platformy Obywatelskiej otrzymał ponad 45 proc. głosów. Oto, co na temat wyników wyborów prezydenckich mówią obywatele polski mieszkający lub pracujący na Zaolziu.

Halina Rusek – dziekan UŚ w Katowicach (dawniej prorektor filii UŚ w Cieszynie): Byłam zaskoczona, ponieważ wszystko wskazywało na to, że nowym prezydentem Polski zostanie Donald Tusk. Bardziej utożsamiam się z jego programem aniżeli z programem Lecha Kaczyńskiego. Z drugiej stro-

ny muszę jednak przyznać, że z niektórymi poglądami nowego polskiego prezydenta, np. na porządkowanie prawa, sprawy socjalne i rozwiązywanie niektórych kwestii związanych z przeszłością,

Opinie są podzielone

całkowicie się zgadzam. Nie popieram jednak jego sojuszu z Samoobroną czy Radiem Maryja, gdyż domyślam się, że nie powinien łączyć urzędu prezydenckiego ze światopoglądem religijnym. To mi przeszkadza. Nie do końca zgadzam się też z hasłem lansowanym przez Prawo i Sprawiedliwość,

że Polska Donalda Tuska jest liberalna, a Lecha Kaczyńskiego solidarna. Takiego podziału nie widzę i uważam, że jest to nieprawdziwe. Jestem przekonana, że Lech Kaczyński będzie lepszym prezydentem, niż byłby nim któryś z pozostałych kandydatów. Oprócz Donalda Tuska – rzecz jasna.

Edward Cokot – proboszcz parafii pw. Podwyższenia św. Krzyża w Łonnej Górnej: Ja osobiście byłem za Lechem Kaczyńskim. Jednak dopiero przyszłość pokaże, czy Polacy naprawdę wybrali dobrze. Śmieszne były przedwyborcze zagrywki, pierwsza tura wyborów była całkowicie bez sensu. Ciąg dalszy na str. 3

U rodaków

■ Roman Gutek, pomysłodawca i organizator Festiwalu Filmowego „Era Nowe Horyzonty”, nieoczekiwanie, bez żadnego uprzedzenia podjął decyzję o przeniesieniu tej największej w cieszyńskim regionie imprezy kulturalnej do Wrocławia. W ubiegłym tygodniu na biurku burmistrza Cieszyna znalazło się 10-miesięczne wypowiedzenie. Władze nadolziańskiego miasta nie kryją rozczarowania taką decyzją R. Gutka.

■ Powiatowy lekarz weterynarii zamierza wydać zalecenie zakazujące karmienia gołębi na rynku w Cieszynie. Ma to związek z rosnącym w Europie zagrożeniem ptasią grypą. Zamiar lekarza weterynarii popiera szefowa cieszyńskiego Sanepidu.

■ W wyborczej dogrywce powiat Cieszyński inaczej niż cały kraj opowiedział się za kandydatem Platformy Obywatelskiej Donaldem Tuskiem. Głosowało na niego tu 40 116 osób (56,46 proc.), podczas gdy na Lecha Kaczyńskiego głosy oddało 30 938 osób (43,54 proc.). Frekwencja wyborcza była nieco wyższa niż średnio w Polsce, wyniosła 53,02 proc. Donald Tusk największe poparcie uzyskał w Wiśle (83,43 proc.), a Lech Kaczyński w Istebnej.

■ Janusz Król, dotychczasowy wiceprzewodniczący Rady Powiatu Cieszyńskiego, zastąpi Tadeusz Kopicia na fotelu wicestarosty. Podczas poniedziałkowej sesji radni powiatowi powołali Króla na to stanowisko stosunkiem głosów 16 do 11. T. Kopeć zrezygnował z posady wicestarosty w związku z wyborem do Sejmu.

■ W tych dniach jubileusz 110-lecia obchodziła najstarsza polska szkoła średnia w Cieszyńskim, Liceum Ogólnokształcące im. Antoniego Osuchowskiego.

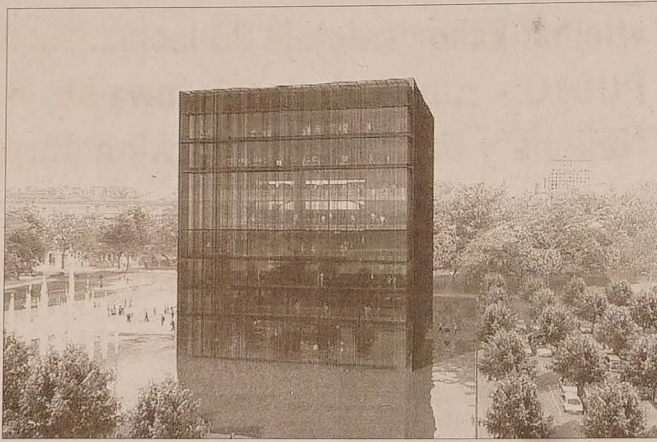
■ Mieszkańcy Cieszyna i okolicy szturmuje w tych dniach czeskie apteki. Największym wzięciem cieszą się naturalnie szczepionki przeciw grypie. Jedzą nie tylko do Cz. Cieszyna, ale również Trzyńca, Karwiny, a nawet Frydku-Mistku i Ostrawy. Od kilku dni we wszystkich aptekach czeka ich zawód. Farmaceuci bezradnie rozkładają ręce, tłumacząc, że ostatnie szczepionki sprzedali w minionym tygodniu. Nowe dostawy będą dopiero w listopadzie.

■ W Cieszyźnie trwa sezon pieczenia strudla jabłkowego, będącego wielopokoleniową tradycją. Dawniej strudel był przysmakiem ludzi biednych, do salonów trafił dopiero później. W Cafe Muzeum (kawiarnia mieszcząca się w siedzibie muzeum) trwa Festiwal Strudla Jabłkowego. Można tu skosztować strudla na 4 sposoby, a także innych smakowitości z jabłek. W niedzielę o godz. 16 odbędzie się pokaz efektownego ciągnięcia ciasta na strudel. Każdy dostanie też spisana przez Makowskiego historię cieszyńskiego strudla na weselo.

■ Bielski Teatr Lalek „Baniałuka” dostał nominację do prestiżowej nagrody „Sztuka Młodym”. Wyróżnienie to przyznaje prezydent RP. Nagrodę za twórczość dla dzieci i młodzieży ustanowił Aleksander Kwaśniewski. Przyznana zostanie po raz czwarty. W zeszlórocznej edycji laureatką została znana pisarka Joanna Kulmowa, autorka bajek i wierszy dla dzieci, w poprzednich latach nagrodzono Wandę Chotomską i Adama Kiliana. Spośród setek zgłoszeń kapituła wybrała już dziesięć osób i instytucji nominowanych w tym roku do tego wyróżnienia. Uroczystość wręczenia nagrody odbędzie się na początku grudnia w Pałacu Prezydenckim.

Opr. (man)

Niesygnowane materiały publicystyczne i informacyjne pochodzą z internetowych serwisów informacyjnych.

Tak prezentować się ma Wojewódzka Biblioteka Naukowa w Ostrawie.

Powstanie nowa biblioteka

OSTRAWA (mro) – Województwo kupi za 5,2 mln koron grunt pod budowę nowej siedziby Morawsko-Sląskiej Biblioteki Naukowej w Ostrawie – taką decyzję powziął samorząd wojewódzki. Na książnicę zaadaptowany zostanie betonowy szkielet nie dokończonego gmachu, w którym w poprzedniej epoce miała powstać siedziba komitetu wojewódzkiego KPCz.

Decyzję tę uzasadniono w ten sposób, że teren naprzeciwko Domu Kultury Miasta Ostrawy (dawniej Witkowiec) stwarza optymalne warunki dojazdu do biblioteki, a także umożliwia budowę podziemnych parkingów i urządzenie zieleni na terenie okalającym budowlę. Koszt budowy wojewódzkiej biblioteki naukowej szacuje się na 700 mln koron. Ponie-

waż kwota ta przerasta możliwości finansowe województwa, samorząd chce, by inwestycja ta została sfinansowana przez państwo. Póki co, na rozpoczęcie prac w przyszłym roku ma wystarczyć około 100 mln koron.

Co kraj, to inne święto

Dokończenie ze str. 1

Niby to retoryczne pytanie, jednak odpowiedź... znalazłam. Ciekawa jest geneza święta oddawania czci naszym zmarłym. Doczytałam się bowiem ostatnio, że od 610 r. święto to obchodzone 1 maja, a na 1 listopada przesunął je dopiero w 731 r. papież Grzegorz III. Słowo daje, tak radykalnego rozwiązania nie śmiałyby nawet sugerować, gdyby nie dopingujące mnie przykłady z najnowszej historii (zakończenie II wojny światowej nie świętujemy już 9, ale 8 maja, nie ma też wśród polskich świąt państwowych 22 lipca, jest natomiast 3 maja i 11 listopada). Czemu więc nie wrócić do tradycji z czasów poprzedników Grzegorza III? Wszak 1 maja nie idziemy ani do pracy, ani na pochód... A w Polsce też jest wolny dzień.

BEATA SCHÖNWALD

Henryk Toman nie żyje

We wtorek zmarł w wieku 83 lat Henryk Toman – działacz PKZO, żołnierz Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie i członek Koła Polskich Kombatanów w RC. W Zmarłym traci polska społeczność w Piotrowicach człowieka zaangażowanego dla sprawy polskiej.

Henryk Toman urodził się 5 lipca 1922 r. w Markłowicach Dolnych. Podczas II wojny światowej zesłany został na roboty przymusowe do Niemiec, a w 1943 r. – ponieważ Jego rodzice przyjęli tzw. „Volsklüste” – wcielony do armii niemieckiej. Udało mu się zbiec i wstąpił do II Korpusu Polskiego gen. Władysława Andersa. Od 10 II 1944 do 7 IV 1945 był żołnierzem 17. Kompanii Łączności 2. Warszawskiej Dywizji Pancerniej, brał udział w walkach w Afryce Północnej i we Włoszech – w Apeninach Północnych i na Nizinie Lombardzkiej, pod Monte Cassino i pod Ankoną. Ciężko ranny w bitwie o Bolonię trafił do szpitala w Londynie, a później do Szwajcarii, skąd powrócił do Piotrowic w roku 1946.

Podjął pracę jako elektryk, a od 1962 r. kierownik wydziału elektrycznego w Nowej Hucie, czyli dzisiejszym karwińskim „Jäklu”. Nawet po przejściu na emeryturę (1982 r.) przez 10 lat pracował w przepompowni wody. Praca była bowiem jego hobby. Był członkiem Stowarzyszenia Elektryków Polskich.

H. Toman wiele czasu – mając oparcie w rodzinie – poświęcał pracy społecznej. Od 1947 r. – czyli od samego początku – był członkiem MK PKZO w Piotrowicach,

gdzie był członkiem zarządu (pełnił funkcję prezesa, gospodarza i skarbnika), śpiewał w chórze i należał do zespołu teatralnego. Był też członkiem Rady Obwodowej PKZO w Karwinie. Dziełem Jego życia był piotrowicki Dom PKZO (otwarty w 1975 r.) – to On był koordynatorem prac budowlanych, a na budowie spędzał przez trzy lata każde wolne popołudnie. Za pracę w PKZO był odznaczony Złotą Odznaką PKZO – Zasłużony I Stopnia.

Sp. H. Toman zaangażował się też w życie społecznym gminy. Jako bezpartyjny był w latach 1952-1975 członkiem Miejscowej Rady Narodowej w Piotrowicach. Po 1989 r. działał w ramach Grupy Gminnej Ruchu Politycznego „Wspólnota”.

Był też aktywnym działaczem Koła Polskich Kombatanów. Za udział w walkach zbrojnych został odznaczony Krzyżem Czynu Bojowego Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie, Gwiazdą Italii, Gwiazdą Za Wojnę i Medalem Wojny.

Pogrzeb Zmarłego odbędzie się w poniedziałek 31 października o godz. 14.30 w Domu Ewangelickim na rynku w Karwinie Frysztacie.

(kor)

Piekawostki

Poszukuje Komnaty

Na polu w Dargobądzu w gminie Wolin mieszkaniec Świnoujścia rozpoczyna poszukiwania Bursztynowej Komnaty. Jan Goch twierdzi, że zna odpowiedź na jedną z najbardziej fascynujących zagadek XX wieku. Jego zdaniem, Niemcy po wywiezieniu Bursztynowej Komnaty z Królewca w 1945 roku ukryli ją właśnie na jednym z pól w Dargobądzu. Do przekopania jest około 100 metrów kwadratowych gruntu. Jan Goch przyznaje, że z pola trzeba najpierw wypompować wodę, która pojawiła się już na głębokości półtora metra. Skarb, jeśli rzeczywiście ukryty jest w Dargobądzu, ma nie tylko wielką wartość historyczną. W 1942 r. Bursztynowa Komnata była wyceniana na 50 mln dolarów w złocie.

Nie myją rąk...

Włoscy lekarze zbyt rzadko myją ręce podczas pracy – średnio jeden raz

po zbadaniu pięciu pacjentów – takie rezultaty badań podała włoska prasa. „Lekarze niezbyt czysti, a co więcej – roznoszą choroby” – taki tytuł nosi artykuł w „Il Messaggero”. Gazeta przytacza rezultaty badania przeprowadzonego przez rzymski Istituto Lazaro Spallanzani w 40 włoskich szpitalach. Wykazało ono, że zazwyczaj lekarz myje ręce po odwiedzeniu średnio pięciu pacjentów. Podobnie włoski personel medyczny w porównaniu z innymi krajami europejskimi „mniej dba o zachowanie tej podstawowej normy higienicznej”. Również Włoskie Stowarzyszenie Chemoterapii sygnalizowało ostatnio, że „tylko co drugi lekarz myje ręce między jednym a drugim pacjentem i poświęca na to mniej niż 10 sekund”.

Nietypowy jubileusz

75-letni emerytowany nauczyciel matematyki, Kingo Onuki, obchodzi nietypowy jubileusz – 500. wejścia

KONCERTÓW W ŚWIĄTYNI CIĄG DALSZY

Jak dawniej, po łacinie

STONAWA (sch) – Nietradycyjnie, bo po łacinie, zostanie odśpiewana niedzielną msza św. 13 listopada br. o godz. 8.00 w miejscowym kościele pw. św. Marii Magdaleny. Stanie się tak dzięki udziałowi w nabożeństwie Chóru Nauczycieli Morawskich, którzy zatrzymają się w Stonawie w drodze na tournée po Polsce. Po mszy (ok. 9.30) można będzie wysłuchać kolejnych utworów w wykonaniu tego renomowanego zespołu. Zabrzmia pieśni czeskie, polskie i niemieckie.

Skazany ongiś na zagładę stonawski kościół zdążył się wslawić w ostatnich latach szeregiem znaczących koncertów. Tylko w tym roku koncertowali w nim soliści opery berlińskiej i wiedeńskiej czy chór dziecięcy z Korei Południowej. Ponadto odbywają się w nim koncerty z okazji lipcowego odpustu, koncerty świąteczne i okolicznościowe (ostatnio koncert ekumeniczny z okazji 100-lecia polskiego śpiewactwa we wsi). W stycz-

niu natomiast kolejna niespodzianka – koncert popularnej polskiej G. uOrkiestry.

Znów produkuje

TRZYNIEC (man) – Po 85 dniach konstrukcji w Hucie Trzyniec ponownie zadmuchano wielki piec nr 4. Wierca, której koszt przekroczył kwotę 700 mln Kč, była jednym z największych w ostatnich latach powstających trzynieckich kombinatów. Trwałość wielkiego pieca, która działa już od marca 1923 roku, przedłużona została o kolejnych 15 lat. Piecu, który w swej historii przetrwał już dziesięć remontów kapitałowych (ostatni miał miejsce przed laty), wytopiono ogółem 35,7 mln ton surowców żelaza.

W ubiegłym roku w obu trzynieckich wielkich piecach wyprodukowano około 2 mln ton surowców.

Dziedzictwo

Dokończenie ze str. 1

Dokończony projekt nie był pierwszą próbą gromadzenia podań genealogicznych Cieszyńskiego. Ołbrzymi wkład w tę dziedzinę mają folklorysta Daniel Kadłubiec, Lucjan Nowicki, Józef Ondrusz, Antoni Kępczyński i Jan Szymik.

Apele do młodzieży

OSTRAWA (wak) – Dzieci i młodzież, ustąpcie miejsca starszym. Apele powtarzane są od czasu do czasu w ostrawskich środkach komunikacji miejskiej. I podobno działają. A jak będzie za pół roku, kiedy przewoźnik ma zaniechać apeli, o tym pokaże.

Kierowco, strzeż się!

Dokończenie ze str. 1

Trzeba było pobrać krew lub moczu. Badania były drogie, a narkotykami trzeba było czekać kilka dni. W kotestery też do najtańszych nie należą. Są dwa rodzaje – pierwszy to tzw. zina kokainę, ecstasy oraz marihuana kosztuje 300 koron, drugi – rozpoznać rodzajów środków odurzających – jest znacznie droższy. Z powodu kosztów sprawdzani będą więc też ci kierowcy, których stan widocznie będzie wątpliwością.

Akcja „testowania”, w której uczestniczyli również policjanci z Ostrawy, potrwa do końca roku. Zainteresowani testerami są już również strażnicy z Frydku-Mistku.

● KUPON ● KUPON ● KUPON ●

Tacy jesteście 2005

● KUPON ●

TACY JESTEŚMY

Pracujemy wśród ludzi i dla ludzi

Doc. MUDr. BOGUSŁAW CHWAJOL, CSC – prezes honorowy Polskiego Towarzystwa Medycznego w RC

Testesny rodziną lekarską (lekarzami oprócz mnie byli i siostry, ojciec, wujek, żona, syn i córka). Ślad też między innymi w rodzinie reminiscencja dotycząca zawodu lekarza – z zawodu lekarza – z zawodu lekarza w RC. Pomimo tego, że panował po II wojnie światowej, lekarz wtedy był w ogólnym poszanowaniu i szacunku społeczeństwa, ciesząc się dużym autorytetem. Ojciec i siostry ze względu na małą liczbę lekarzy pracowali po 16 godzin dziennie, lecz według zapotrzebowania wykonywali swój zawód również w nocy. Mówiąc o ojcu, byli w każdej chwili do dyspozycji chorych i potrzebujących pomocy lekarskiej. Były to osoby skromne i w latach powojennych nikomu nie śniło się, by kierować się na lekarza, bowiem każdy chory był świadom tego, że bardzo często naprawdę bezinteresownie lekarz robił dla niego maksimum. Pięknie określili to mój przyjaciel, dr Włodzisław Kosowski. Cytuję: *lekarz był dla pacjentów światłem nadziei w mroku cierpienia za mizerne, wręcz marne wynagrodzenie. Ja zaś aktualnie, jako lekarz z 40-letnim stażem w dziedzinie urologii i chirurgii, z niepokojem i zaniepokojeniem patrzę na nasz zawód i stale w duchu pytam siebie: jak można było doprowadzić do „status quo” w dziedzinie zdrowia i w zawodzie lekarza?*

Došlo do zdecydowanego upadku prestiżu naszego zawodu i to nie tylko za sprawą ekip rządzących i naszego państwa, ale również za sprawą niektórych z nas. Niestety, niektóre ugrupowania medyczne „drenują” szpitale i przychodnie zdrowia i to w sposób jawny i ewidentny. Ekipy zarządzające zaś biernie przyglądają się temu zjawisku i nic im to nie obchodzi. W moim przekonaniu zezwalają na to, że nie wyrażają zdecydowanego sprzeciwu. Domyślać się można trzeba, że są niedoświadczeni lub niezdolni. A może nie mają pieniędzy?

Nie mam nic przeciwko prywatyzacji, lecz ta musi mieć charakter, a nie, jak teraz, przebiegać żywiołowo. Sprywatyzowane szpitale i polikliniki robią często tylko lukratywne zabiegi, te, które suto honoruje kasa chorych, natomiast z „nieatrakcyjnym” schorzeniem – bo dającym małą liczbę punktów – odsyłają do gabinetów i szpitali państwowych. Duże kwoty pieniężne „wyparowują” z globalnej puli przeznaczonej dla służby zdrowia z powodu braku podwojnych i badań niekoniecznie potrzebnych do postawienia ostatecznej diagnozy. Chcę jednak ciągle przypomnieć, że zdecydowana większość to lekarze sumienni, którzy nie czynią uchybień kodeksowi etycznemu medycyny. Niestety rośnie liczba lekarzy z wyłącznie „komercyjnym” zamiarem na chorego i za nich przychodzi nam się wstyżać.

Nie rzadko zaś, spoglądając z drugiej strony, doświadczamy – pomimo usilnej troski o chorego – napastliwej postawy pacjenta, którego roszczeniowymi sprawami zajmują rozmaite towarzystwa ubezpieczeniowo-prawnicze. Ten wzór z zachodu nie jest godny naśladowania, wręcz przeciwnie!

Nasz zawód lekarza to „powołanie” – bez tej idei trudno być dobrym lekarzem, bowiem pracujemy wśród ludzi i dla ludzi. Cała nasza działalność ukierunkowana być musi na dobro człowieka.

Oczywiście za rzetelną pracę oczekujemy adekwatnego wynagrodzenia. Nie dochodziłoby wtedy do tego, że pracownicy służby zdrowia „dorabiają” sobie w sposób niegodny ich stanu, dopisując sobie punktów w wykazach pracy.

Trudno pojąć, że lekarz, który w rękę ma życie czło-

wieka, za swoją pracę honorowany jest nieproporcjonalnie gorzej niż na przykład prawnik, którego ewentualny błąd można zawsze naprawić. Błąd w sztuce lekarskiej jest trudny do korekty i może kończyć się tragicznie. Tego aspektu nikt chyba nigdy nie uwzględnił, bo inaczej nie mogłyby być aż tak duże dysproporcje w wynagrodzaniu absolwentów szkół wyższych.

To głęboki niesmak, który rezonuje w każdym z nas. Oprócz tego faktu lekarz, jak nikt inny z absolwentów wyższych uczelni, musi permanentnie uzupełniać swoje wiadomości na kursach, seminariach, zjazdach i kongresach, a to też przecież niemało kosztuje. Mam na myśli zarówno koszty finansowe, jak i czas i wysiłek osobisty każdego z nas. Studia podyplomowe, specjalizacje, zdobywanie stopni naukowych to wszystko odbywa się na koszt czasu, który inni spędzają z rodziną czy uprawiając swoje hobby lub relaksując i regenerując organizm. Kształcenie i dokształcanie, udział w życiu naukowym, zakup literatury fachowej to w ostatnich czasach wielki problem, a sytuacja finansowa środowiska lekarskiego poważnie ogranicza możliwości podnoszenia własnych kwalifikacji. W małym procentie ratują istniejącą sytuację bogate firmy farmaceutyczne ewentualnie inni przedsiębiorcy. Ale jak długo to trwać będzie?! Wszyscy powinni sobie uświadomić, iż obniżenie kwalifikacji zawodowych lekarzy pociąga za sobą negatywne konsekwencje tak dla każdej jednostki ludzkiej, jak dla całego społeczeństwa.

Każdy naród powinien być zdrowy i wykształcony. To nic nowego. To credo, które obowiązywało odkąd świat światem. Ze zgrozą jednak konstatuję, iż w obu pionach ta odwieczna zasada jest odgórnie ignorowana. Dotyczy ten problem nie tylko lekarzy i pracowników służby zdrowia, lecz także pedagogów i pracowników naukowych wszystkich szczebli.

Od okresu powojennego wynagradzanie lekarzy zawsze miało dużo do życzenia, było nieproporcjonalne do wysiłku włożonego w studia, erudycji podyplomowej i trudnej, odpowiedzialnej pracy. Istniał jednak jakiś autorytet i szacunek dla tej ofiarnej pracy. Lecz ten „przemija z wiatrem” a dominujący kult pieniądza niszczy w społeczeństwie wszelkie okrucie emocjonalne.

Jest jeszcze cały szereg problemów, które w swoim czasie skomentował premier twierdzeniem, że gospodarka rynkowa będzie wyłącznie lekarstwem na problemy istniejące w służbie zdrowia. To oczywiście było szalonym błędem, albowiem służba zdrowia nie pracuje ze śrubkami, lecz z człowiekiem i z tym, co najdroższe. A to właśnie jest zdrowie ludzkie. Każdy z nas osobiście odpowiedzialny jest za swoje zdrowie i decyduje o nim. Jednak zdrowie społeczeństwa jako takie musi być sprawą państwa, które powinno stwarzać odpowiednie warunki, w jakich każdemu żyć wypada.

Opiakany jest stan naszego środowiska naturalnego, który w dużej mierze rzutuje na nasze zdrowie, tak samo jak rosnyący stres psychospołeczny z powszechnego zagrożenia własnego bytu (np. strajk z powodu 3-miesięcznych zaległości płatniczej ubezpieczalni). Pomyślny o tym wszystkim i wspólnym głosem starajmy się zmienić kierunek, w którym aktualnie posuwa się służba zdrowia oddalając się coraz szybciej od potrzeb tak ludzi chorych, jak i samych lekarzy.

Doc. MUDr. BOGUSŁAW CHWAJOL, CSC

(Referat ten autor wygłosił podczas Kongresu 30-lecia Polskiego Towarzystwa Medycznego w RC w Trzyńcu 21 bm.)

BIBLIOTEKA REGIONALNA W KARWINIE, STOWARZYSZENIE PRZYJACIOŁ POLSKIEJ KSIĄŻKI I »GŁOS LUDU« ZAPRASZAJĄ DO UDZIAŁU W ANKIECIE

»Książka Zaolzia«

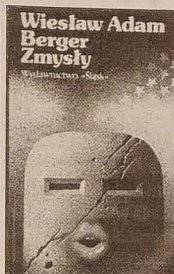
Wiesław Adam Berger podobnie jak Wilhelm Przewoźnik swe debiuty książkowe publikował w Polsce. Pierwszy ukazał się w Krakowie w Wydawnictwie Literackim tom opowiadań „Swierszcze w głowie”, potem kolejno „Zmysły” (Śląsk 1981) i „Idę Concorde” (Czytelnik 1984).

W Czechosłowacji w 1987 roku w wydawnictwie Profil ukazała się jego powieść „Most nad Łucyną”.

Według rekomendacji na skrzydełku: „Most nad Łucyną” jest kompozycją nietypowych opowiadań na temat wojny i pokoju, granic i braterstwa. Myśli przewodnie książki zdają się wyrażać zdania Autora z ostatniej prozy pt. „Budapeszt”. „Życie jest po to by budować mosty – To jednak wspaniała sprawa rozumieć bliźniego”.

Zgodnie z profilowską tradycją, książka posiada tylko krótką informację o autorze na skrzydełku obwoloty. Wydana została w twardej oprawie z jedną ilustracją autorstwa żony pisarza, Helgi Bergerowej, w nakładzie 1000 egzemplarzy.

Dorobku wydawniczego Adama Bergera dopełniają „Okay” – niewielka powieść wydana w wydawnictwie Śląsk w 1988 roku, „Marienbad” – opowiadanie wydane bez podania wydawcy w Ostrawie w roku 1995 oraz „Za późno” – opowiadania, które ukazały się w Katowicach w 1996 roku z okazji 70. rocznicy urodzin autora.

opowiadań „Swierszcze w głowie”

Opinie są podzielone

Dokończenie ze str. 1

Polacy znów sobie poszaleli, było wielu kandydatów, pierwsza tura wyborów prezydenckich została tym samym rozbita. Wśród kandydatów znalazło się kilku obcych ludzi, którzy za granicą dorobili się majątku, teraz nagle pojawiają się nie wiadomo skąd i chcą pomagać Polsce. To jest co najmniej śmieszne. W czasach, kiedy Polska miała kłopoty, siedzieli sobie cicho za granicą. Tak naprawdę nie chodziło im o służbę Polsce, ale o chęć bycia prezydentem. Urząd ten powinna piastować osoba doskonale orientująca się w polskich realiach, żyjąca w Polsce, a nie za granicą. Kandydatura niektórych osób była nieporozumieniem, ich kampania od razu skazana była na porażkę. Przykładem może być zaolziański-szwajcarski lekarz, Jan Pyszko. Chociaż większość osób do urn podeszła, wyborców powinno być zdecydowanie więcej.

Alicja Berki – dyrektor PSP w Lutyni Dolnej, naczelniczka Harcerstwa Polskiego w RC:

Moje uczucia są mieszane. Jako obywatelka Rzeczypospolitej Polskiej stwierdzam jedną zasadniczą rzecz. Moim zdaniem wśród kandydatów nie było ani jednej osoby, która spełniałaby wszystkie warunki bycia dobrym prezydentem. Było ich wielu, ale nie było nikogo, kto mógłby zostać głową państwa, przywódcą z prawdziwego zdarzenia, odpowiednim kandydatem na urząd prezydencki. Uważam, że w Polsce jest mnóstwo mądrych i wykształconych polityków, którzy nie mieli jednak pieniędzy na kampanię wyborczą. Społeczeństwo polskie jest widocznie sfrustrowane i zawiedzione, dlatego wielu ludzi do wyborów nie poszło. To był błąd. Za swego lidera mieszkajacy i pracujący na Zaolziu, a także w innych rejonach RC, Polacy wybrali sobie Donalda Tuska, który miał lepszy program aniżeli Lech Kaczyński. Czas pokaże, jak nowy prezydent Polski poradzi sobie z polityką zagraniczną.

Renata Putzlacher – poetka, założycielka literackiej „Kawiarni AVION, której nie ma...”:

Należę do tej części elektoratu, którą najpierw zmęczyły wszelkie komisje, listy Wildsteina i palenie politycznych czarownic, a potem zdumiała obietnice wyborcze partii, która ma teraz władzę w swoich rękach. Moi rodacy wybrali prezydenta, który wykazał, że jest stuprocentowym Polakiem, z poprawnym imieniem i nazwiskiem tudzież nienagannymi życiorysami swojej wspaniałej rodziny, z silną ręką, sprawiedliwość i sposób na polską biedę. Przy jego ognisku upiekli sobie swoje pieczenie tacy populiści, jak Andrzej Lepper i ojciec-redaktor Rydzyk. Z obliczeń powyborczych wynika, że mniejszość, która głosiła na liberala i politycznego romantyka Donalda Tuska, to przedstawiciele młodej i średniej generacji, przedsiębiorcy, mieszkańcy dużych miast i ludzie z dobrym wykształceniem. Nie wstydę się tego, że statystycznie zaliczam się do takiej właśnie mniejszości.

Krzysztof Gašiorowski – kierownik dolnośląskiej filii PSP im. Henryka Sienkiewicza w Jabłonkowie:

Z wyborów prezydenckich jestem niezadowolony. Trzeba przyznać, że kandydaci nie byli rewelacyjni, nie było wśród nich ani jednego, który mógłby zostać moim faworytem. Uważam, że dobrym przywódcą byłby Cimoszewicz, którego zdyskredytowały batalie toczące się wokół jego osoby. Większe poparcie miał początkowo Donald Tusk, na którego oddały głosy duże miasta i inteligencja. Lech Kaczyński otrzymał poparcie od Leppera i od o. Rydzyka z Radia Maryja, namawiającego do głosowania na Lecha Kaczyńskiego. To miało duży wpływ na wynik wyborów. A jako że słuchacze Radia Maryja są zdyscyplinowani i posłuchajacy swego guru, w końcu stało się tak, jak się stało.

ROMAN BASELIDES

reakshow

FELIETON DARKA JEDZOKA

Polska doczekała się nowego prezydenta. Większość zagranicznych mediów przyjęła ową informację co najmniej obojętnie, w wielu zaś przypadkach wręcz z lekka niepokojem. I nie ma się czemu dziwić.

Pomijamy fakt, że prezydent Kaczyński jest równocześnie bratem szefa najmniejszej polskiej partii, co nie tworzy – jak by na to nie spojrzeć – zbyt zdrowego klimatu politycznego. Jest tego jednak więcej. Otóż panu Lechowi nie brakuje nieprzyjaciół – ruzani z kopyta atakując nie tylko Unię Europejską i niemieckich sąsiadów, ale też mniejszości homoseksualne oraz różne inne ugrupowania umieszczone pod dosyć mglistą etykietką „zagrożenia moralnego”. Lista jego współpracowników też nie jest zbyt

krzepiąca. Dużą część głosów oddali na niego zwolennicy dyżurnego polskiego populisty, Andrzeja Leppera, a jednym z pierwszych ludzi, którzy złożyli gratulacje świeżo pieczenemu wodzowi, był szef rozgłośni Radia

Kwa!

Maryja, ojciec Rydzyk. Ciekawostką jest również fakt, że na Kaczyńskiego głosowali ludzie z małych wsi i miasteczek, głównie z wykształceniem podstawowym i zawodowym. A sam pan prezydent? Jego ważnym celem politycznym jest wprowadzenie na nowo do menu polskiego sądownictwa kary śmierci.

A świat to dostrzega, niestety. W ciągu kilkunastu godzin kurs złotego

spadł o jeden procent, odzywają się głosy, że Polska zagłosowała na „krok wstecz”. Podczas gdy wcześniej zawsze istniał pewien hamulec w przeforsowaniu kontrowersyjnych ustaw, od dzisiaj bracia Kaczyńscy mają monopol na władzę. A ambicje mogą mieć duże – wszak jako małe brzdące grały w filmie nakręconym na podstawie książki Makuszyńskiego „O dwóch takich, co ukradli księżyc”.

Lektura programu pana K. utwierdza mnie jednak w przekonaniu, że chyba trudno byłoby o gorsze wyjście z sytuacji.

Aktualnie po prostu obawiam się, czy tych czarek nie jest trochę za dużo. Był „Kwa”-śniewski, miał być Donald, są Kaczyńscy.

Oby Polski też nie postraszyła ptasia grypa.

»HEJNAŁ-ECHO« ŚWIĘTUJE 85-LECIE MĘSKIEGO ŚPIEWANIA W KARWINIE • KONCERT JUBILEUSZOWY

Tych panów łączy nie tylko śpiew

Dopiero co zakończyły się obchody jubileuszy darkowskiej „Liry” i Chóru Nauczycieli Polskich, a tu już krążą słuchy, że do koncertu jubileuszowego szykuje się kolejny zaolziański chór. Tym razem chodzi o jeden z czterech jeszcze działających na Zaolziu męskich zespołów śpiewaczych – chór „Hejnał-Echo”, który od fuzji frysztackiego „Hejnału” i karwińskiego „Echa” w 1964 r. działa przy MK PZKO w Karwinie Fryszta-cie. Urodzinowy koncert odbędzie się 5 listopada w sali szkoły muzycznej w Karwinie Mizerowie.

S tarszym z połączonych chórów jest „Echo”, które powstało w Karwinie w 1920 r. Wówczas to młodzi górnicy i studenci skupieni w Polskim Klubie Sportowym „Olza” i Polskim Towarzystwie Gimnastycznym „Sokół” doszli do wniosku, że warto by poszerzyć zakres pracy społeczno-kulturalnej i zająć się także śpiewem.

Pierwszym dyrygentem „Echa” był Wilhelm Trzaskalik, po nim przejmowali batutę Rudolf Bura, Leon Molenda, Maksymilian Ramik, Karol Urbańczyk... Szczyt popularności chór osiągnął pod kierownictwem Rudolfa Wojnara. Zespół liczył wtedy prawie 80 śpiewaków, a największym sukcesem było wyśpiewanie 2. miejsca na Światowym Festiwalu Chórów Polonijnych w Warszawie.

Pracę przerwała II wojna światowa. Od razu jednak po wyzwoleniu chór wznowił działalność przez okupację – pod batutą Karola Wojnara, później zaś Tadeusza Gajgera, Franciszka Szybki, Alojzego Kunschkego... Niestety, kraj potrzebował węgla i dawna górnicza Karwinia zaczęła znikać z powierzchni ziemi. Jej mieszkańcy zaczęli się wyprowadzać. Także chórzyści coraz częściej musieli na próby chóru dojeżdżać z okolicznych miejscowości. Było więc coraz trudniej. Groziło nawet, że chór zaniknie. Tak się jednak nie stało i koniec dawnej Karwinie nie oznaczał końca „Echa”. Ale o tym za chwilę.

Młodszy brat „Echa” – „Hejnał” – rozpoczął działalność w 1935 r. we Fryszta-cie, założony przez miłośników śpiewu skupionych w Drużynie

Harcerskiej im. Zawiszy Czarnego. Pierwszym dyrygentem był Franciszek Klus, po nim zaś Karol Kraina i ks. Józef Nowak. Także działalność „Hejnału” przerwała wojna. Po wyzwoleniu kierowali chórem Karol Gąsior, Franciszek Chowaniec; doradczo współpracowali z „Hejnałem” Wanda Molinkówna i Józef Wierzoń.

Kiedy dyrygenturę objął Alojzy Kunschke, pomyślano o zmianach. Frysztański chór borykał się z podobnymi problemami co „Echo”, a więc głównie ze spadkiem liczby chórzystów. A że oba zespoły łączyła osoba dyrygenta Kunschkego, pomyślano o fuzji. W 1964 r. powstaje zatem chór męski „Hejnał-Echo”.

Początki nie były łatwe, ale chórzyści szybko się zmobilizowali. W 1965 r. dyrygentem został Józef Foltyn, zaczęła wzrastać liczba chórzystów, przysłyły występy – najpierw w macierzystym, frysztańskim Kole, później w innych zaolziańskich miejscowościach, w Polsce... Do największych sukcesów członkowie chóru zaliczają udział w Światowym Festiwalu Chórów Polonijnych w Koszalinie, gdzie „Hejnał-Echo” wyjeżdżał w latach 1979 i 1985. Jeśli zaś chodzi o dyrygentów z ostatniego 40-lecia, to po J. Foltynie kierowali chórem kolejno: Zbyszek Niemczyk, Adam Szczygielski, Halina Kraina, Jadwiga Karolczyk, Wanda Miech... Przed rokiem zaś przejął od swoich poprzedników dyrygentką pałeczkę jeden z najmłodszych członków chóru, Andrzej Szyja, który prowadzi zespół do dziś.

☆☆☆

FOT. BEATA SCHÖNWALD

Chór „Hejnał-Echo” podczas koncertu jubileuszowego darkowskiej „Liry”.

Na rozmowę z członkami chóru-jubilata wybrałem się do frysztańskiego Domu PZKO w ciepły październikowy dzień. Był to piątek, dzień, w który odbywają się tam próby „Hejnału-Echa”. Długoletni członek chóru, Stanisław Kondziolka (śpiewa w zespole od 55 lat), zaprasza swoich kolegów do salki chóru, na której ścianach wiszą liczne zdjęcia, dyplomy. Niektórych musi oderwać od... stołu bilardowego. Do salki wchodzi z kijami... Nic dziwnego, gdyż – jak mówi jeden z weteranów chóru, Józef Waloszek – próby to nie tylko wspólne śpiewanie i szlifowanie repertuaru. Próba to też spotkanie przyjaciół, na które wszyscy się cieszą przez cały tydzień. – To okazja do porozmawiania o polityce, sporcie, o tym, co się dzieje w terenie. A najlepiej jest porozmawiać przy bilardzie – zapewnia pan Józef.

Sekretarz chóru Brunon Pieczka (funkcję tę pełni od 30 lat, od 50 śpie-

wa w chorze) opowiada, że po objęciu dyrygentury przez absolwenta cieszyńskiej Filii Uniwersytetu Śląskiego Andrzeja Szyję (wrzesień ub. roku) coraz bardziej starzejący się zespół poszerzył się o nowych chórzystów, zwłaszcza średniej generacji. – Obecnie chór liczy 27 członków – mówi Pieczka. – Ale chociaż przychodzą i młodzi – np. najmłodszy chórzysta Ryszard Wojtek, który dołączył do nas w marcu 2004 r., ma dopiero 23 lata – średnia wieku jest wysoka, bo ok. 60 lat. Są i tacy, którzy skończyli już osiemdziesiątkę. Dyrygent Andrzej Szyja dodaje: – Wielu z nich już nie śpiewa, ale czasami przychodzą na próby, na występy, bo tu wśród nas czują się dobrze. Należą do nich m.in. Henryk Berbak, Erwin Pytlak... Co ciekawe, mamy w swoich szeregach nie tylko Polaków. Dołączyli do nas niedawno Słowak František Pířka i Czech Jan Vrtal.

Wanda Miech, w swoim czasie dyrygentka, a nadal akompaniatorka chóru, chwali swoich kolegów. – Ciasny na próbie nie było wspaniale, do końca w porządku, tak na 100% na koncercie są zawsze wspaniale, zdyscyplinowani, umieją słuchać, skonałe czują muzykę i świetnie nują. To są po prostu fajni, rozpiętni chłopcy – śmieje się.

Inni opowiadają o tym, że „Hejnał-Echo” śpiewał zawsze nie tylko imprezach PZKO-wskich, ale nawet najtrudniejszych czasach dawał certy w kościołach. Bronisław S... – ojciec aktualnego dyrygenta, a zapewniają koledzy: znakomity t... – wspomina, że przed 1989 r. chór mógł tak czynić „pod firmą” PZKO – Zawsze jakoś umówiliśmy się z boszczem i zaśpiewaliśmy własnie jako prywatne osoby. A śpiewali tradycyjnie np. na św. Szczepańcu byli to głównie koledzy. Z...

TWÓRCY POLONIJNI: Janina Batko z Aten Kto wyjedzie do Hambach

• Korespondencja własna »Głosu Ludu« z Grecji •

Pani Janina Batko wraz z mężem Adamem mieszkali przez lata w Meksyku, gdzie grali w tamtejszej orkiestrze narodowej. Potem znaleźli pracę w Grecji, najpierw w or-

kiestrze w Salonikach, a potem w Atenach. Tu chcieli zamieszkać na stałe, bo do kraju było zdecydowanie bliżej niż z oceanu.

Janina Batko – właścicielka galerii w Salonikach.

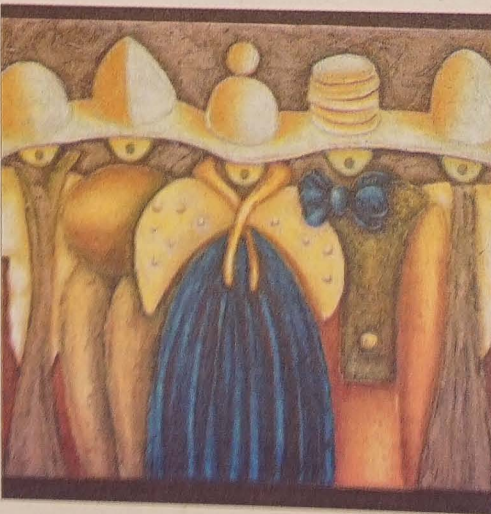
kiestrze w Salonikach, a potem w Atenach. Tu chcieli zamieszkać na stałe, bo do kraju było zdecydowanie bliżej niż z oceanu.

Dzisiaj państwo Batko prowadzą w stolicy Grecji niewielką galerię. Pan Adam zajmuje się na co dzień konserwacją instrumentów muzycznych, a jego żona malowaniem. Nadal

też oboje żyją muzyką. W miłości do muzyki wychowali też swego syna, absolwenta greckiej szkoły muzycznej. Malarstwo pani Janiny Batko, urodzonej i wychowanej w Warszawie, to świat tajemniczy, nie do końca odkryty. Jej bohaterowie z płócien kryją wzrok przed widzami. Otwarte, uśmiechnięte oczy mają natomiast jej domy. Podobnie drzewa oraz instrumenty smyczkowe, które dominują w jej twórczości. Może dlatego, że sama przez lata grała w orkiestrze, a może dlatego, że jej mąż i syn zakochani są w skrzypcach.

Poniższe zdjęcie pochodzi z ostatniej wystawy pani Janiny, która niedawno została otwarta w centrum Aten, w najstarszej dzielnicy Plaka, w „Galerii A+A”.

LESZEK WĄTRÓBSKI

ZOBACZ LESZEK WĄTRÓBSKI

Polski Związek Katolicko-Społeczny niebawem będzie świętował 25-letniego istnienia. Zgodnie z zapewnieniami prezesa Wiesława Gwiźdźca, w lecie inicjatyw PZKS-u znajduje się m.in. zacieśnienie kontaktów i współpraca z polskimi organizacjami pozarządowymi w RC – PZKO oraz Kongresem Polaków w RC.

Sezon jesienny PZKS zapowiada się bogato. W listopadzie odbędzie się organizacyjna wielkiego spotkania młodzieży polskiej, niemieckiej i francuskiej na zamku Hambach (Hambacher Schloss) w Niemczech, w Palatynie, które zaplanowane zostało na wiosnę przyszłego roku.

W 1832 r. odbył się tam potężny zlot rewolucjonistów z Niemiec i innych krajów, z udziałem grupy powstańców polskich, którzy po upadku powstania listopadowego musieli opuścić gnębną przez rozbiorników ojczyznę. Uciekinierzy zostali entuzjastycznie przyjęci na zamku Hambach przez 30-tysięczny tłum. Wydarzenie to, uważane za narodziny demokracji niemieckiej i rzadki w historii przypadek przyjaźni Niemców do Polaków, służy dzisiaj jako symbol i wzór dla nowych wzajemnych stosunków. Spotkanie, organizowane w ramach „Rok polsko-niemieckiej współpracy kulturalnej” ogłoszonego w 2005 r. przez prezydentów Polski i Niemiec, zorganizowane zostanie przez PZKS i stowarzyszenie „Patenschaft” e.v.

w Karlsruhe z inicjatywy mec. prof. Rolfa Dietera Rupperta. Odbędzie się pod hasłem: „O przyjaźni młodzieży polskiej i niemieckiej w przyjaźni Europejskiej”. W spotkaniu weźmie nadto udział młodzież z Francji, a także z Ukrainy i Białorusi. Zaproszona została również młodzież zaolziańska.

ROMAN CHOWANIEC

Przedstawiciele PZKS z całej Polski z ks. bp. Tadeuszem Płuką przed kościołem św. Aleksandra w Warszawie podczas uroczystości inauguracyjnych 25-lecia Związku.

WYBĘDZIE SIĘ 5 XI NA MIZEROWIE

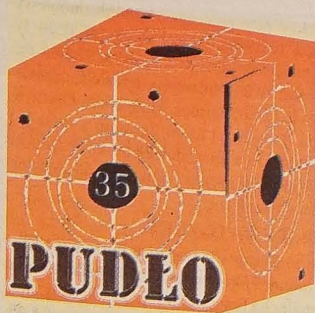
zapalili się ponownie do pracy, a na próbach zawsze była ponad 20 osób. A co najważniejsze – pod kierownictwem młodego dyrygenta rośnie poziom chóru. Miejmy nadzieję, że na koncercie jubileuszowym przekonamy o tym wszystkich naszych przyjaciół i sympatyków.

☆☆☆

Koncert jubileuszowy odbędzie się w sali koncertowej Podstawowej Szkoły Artystycznej w Karwinie Mizerowie w sobotę 5 listopada o godz. 15.30. Oprócz chóru-jubilata zaprezentują się także zespół „Amici Cantionis Antiquae” (dyr. Leszek Kalina), na fortepianie zagra Wanda Miech, zaśpiewa Grażyna Wilk-Biernot. Koncert poprowadzi Aleksandra Opiól.

JACEK SIKORA

Wieloletni członek zespołu chóru, mówi o wyjazdach do... i przyjaźni z tamtejszymi zespołami - m.in. z chórem kościelnym z Żyglina k. Tarnowskich Gór... „Cantates Domino” z Jastrzębia. Ich koncert jubileuszowy. Z zaoliżian... wrocławskie frysztacki chór męski... współpracuje z Chórem Narodowym... Polskich, no i, oczywiście, zespołami z chóru „Kalina”, działającymi przy tym samym MK PZKO w... wspominają o występach, których jest nadal sporo. S. ... i ... - Jeszcze nie... - jak się to czasami... - na próby przychodzi... - jak się to czasami... - na próby przychodzi... - jak się to czasami...

WŁAŚNIE OBEJRZAŁAM: »Taking Off«

Ten film z 1971 roku jest pierwszym filmem, który czeski reżyser Miloš Forman nakręcił w Stanach Zjednoczonych. „Taking Off” (w polskich kinach leciał pn. „Odłot”) to film ukazujący świat z przełomu lat 60. i 70. ubiegłego wieku, kiedy to całe USA opanowała moda na hippisów i chyba nie było młodego człowieka, który nie chciałby popробować życia w ich stylu czy zapalić skręta z „trawką”.

Rodzice uważali, że doskonale znają swoje pociechy. Tym zaś wydawało się, że do końca znają swoich „starych”. Tak naprawdę jednak nikt nic nie wiedział.

W filmie „Taking Off” jego bohaterowie, mieszkający w Nowym Jorku Larry Tynn i jego żona Lynn, zaczynają tak właściwie zauważać swoją córkę Jeannie dopiero wtedy, kiedy ona... zniknie z domu. Córka poznaje nowe zakamarki życia i - jak to już w ten czas bywało - zaczyna używać tak popularnych w tamtych czasach narkotyków.

Rodzice nie mają zielonego pojęcia, gdzie szukać Jeannie. Próbuje wszelkich możliwych sposobów, ale bezskutecznie. Pewnego dnia ojciec Larry spotyka kobietę, której córka też znikła i rodzice nie mają z nią kontaktu od kilku już miesięcy. Ba, nowa znajoma zaprasza Larry'ego do grona ludzi, których spotkał podobny los. Spotykają się oni regularnie i na tych spotkaniach dociekają powodów zniknięcia swoich dzieci...

Wtedy Larry i jego żona dochodzą do wniosku, że zniknięcie córki może ich życie wzbogacić, że dzięki temu mogą poznać nowych znajomych. Teraz dopiero mają czas na to, by odkryć sens swojego życia, by szukać „lepszej drogi do samych siebie”.

„Taking Off” jest świetnym obrazem epoki, który wspaniale oddaje atmosferę Nowego Jorku i Stanów Zjednoczonych z początku lat 70. Zachęcam was do jego obejrzenia. Naprawdę warto... **eb**

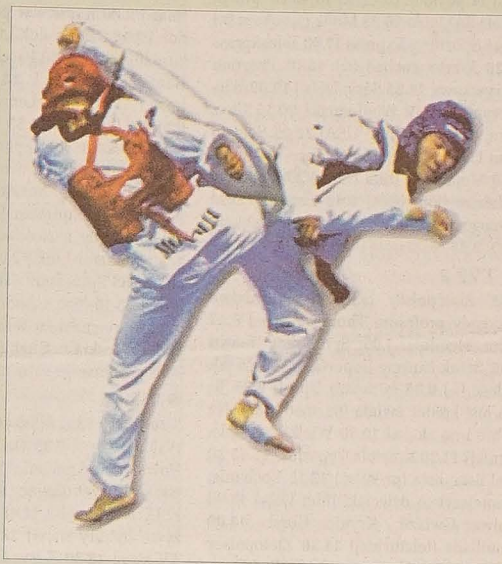
TaeKwonDo

Świat zmienił się w ostatnim stuleciu. Na czołowym miejscu znajduje się obecnie technika, która wkracza codziennie we wszystkie sfery życia ludzkiego. Człowiek już nie jest obywatelem tylko jednego państwa czy też kontynentu, człowiek stał się dzieckiem całego świata. W ostatnich dziesięcioleciach doszło do przemieszania kultur różnych narodów. W szczególności zauważamy ekspansję kultury azjatyckiej. Można by wprost powiedzieć, że jest ona transportowana na zachód.

Świat różnorodne „chwyty”, w skrócie są to pozycje, bloki, ciosy otwarte i zamknięte dłonią, stopą a także pchnięcia i rzuty. Ciosy kierowane są w punkty vitalne ciała albo stanowią tzw. „kierowane zasłony”.

Taekwondo stara się też wychować duchowo swoich podopiecznych, kształtować ich charaktery. Uczy skromności, a jednocześnie zaufania we własne siły, bez nadużywania swych umiejętności i stosowania niebezpiecznych technik.

Jak we wszystkich sportach tego

Wzrosło zainteresowanie azjatyckimi stylami walki. Obecnie na pewno trudno by spotkać człowieka, który by nie słyszał o karate, aiki-do, judo czy taekwondo, a coraz więcej ludzi uprawia te sporty. Nawet Hollywood nie pozostał w tyle, przypomnijcie sobie filmy „Kill Bill”, „Aniołki Charliego”

lub jakkolwiek inny film sensacyjny - na pewno znajdziecie w nim przy najmniej jedną scenę walki.

Wspominałam już o TAEKWON-DO. Co to jest? To koreańska sztuka walki, jedna z najmłodszych dyscyplin sportowych, która rozwija się bardzo dynamicznie. Stała się oficjalną dyscypliną olimpijską, a na świecie uprawia ją już ponad 20 mln. ludzi.

Co to w ogóle znaczy taekwondo? Słowo to w dosłownym tłumaczeniu znaczy „sztuka walki przy użyciu nóg i rąk”. Wszystkie akcje taekwondo mają charakter obronny. Główną bronią są techniki nożne, a trenujący za pomocą swoich pięści, łokci, kolan i stóp tworzą niesamowicie skuteczną broń, umożliwiającą skuteczną obronę i atak. Techniki taekwondo zawie-

typu, poziom umiejętności i praktyki uprawiającego taekwondo można poznać wg koloru pasa.

W Polsce i w Czechach także uprawia się taekwondo. Np. mieszkańcy Frydku-Mistku mogą się pochwalić, że w ich mieście mieszka nawet mistrz świata w tej dyscyplinie sportu. W sobotę 22 października odbyły się Mistrzostwa Moraw, a w listopadzie będą przebiegać Mistrzostwa Republiki Czeskiej. Kto wie, może nawet kto z Zaolzia zostanie mistrzem?

W każdym razie uważam, że obójte jest, jaki sport uprawiacie, czy już chodzi o azjatycki sposób walki, czy też po prostu o piłkę nożną. Ważne jest, że trzymacie swoje ciało w dobrej kondycji, bo przecież - sport to zdrowie! **bebe**

Proby to dla chórzystów także okazją do spotkań z przyjaciółmi i partyjki.

FOT. JACEK SIKORA

Wytowe

JAMIROQUAI »Dynamite«

Jamiroquai już od początku lat 90. są generatorem i czołowym przedstawicielem muzyki funkowej. Czeski Roman Holý (Monkey Business, Dancers) kopiując raczej klasykę

Samo nagranie jest bogate dźwiękowo i kompozycyjnie; oczywiście w ramach gatunku - wykorzystując jednak klisze z polotem, naginając leciutko standardy od czasu do czasu.

podkręcając od Jamesa Brown czy George'a Clintona i wykładając ostatnio, chociaż ciągle nie do czołowych pozycji sceny muzycznej. Gdzieś tam jednak do olbrzymiej maszyny przytykających muzyków, którzy mimo braku wspierania z najbardziej znanych artystów stylu funky i wykorzystania całej rzeszy archaicznych już balladki („Seven Days In June”, „Tahulah”), rockowe kaski („Black Devil Car”) oraz klasyczne retro disco („Time Won't Wait”, „Starchild”).

W każdym razie energia pała z nagrania na kilometr; jeżeli nawet nie chodzi o żaden widoczny progres, można podziwiać kompozycje wyszlifowane do doskonałości, kapela jak zawsze chodzi sprawnie i dokładnie jak szwajcarski zegarek. Precyzyjna, tykająca bomba zegarowa.

Pierwszy singiel „Feels Just Like It Should” nagrany na porządnym sprzęcie może niejednemu wywrwać masywnymi basami rżęsy z powiek (przywołuje dzięki temu starszy utwór „Deeper Underground”), tytułowy „Dynamite” jest skoczonym, melodyjnym, seryjnym produktem zespołu. Na albumie pojawiają się rozkoszne balladki („Seven Days In June”, „Tahulah”), rockowe kaski („Black Devil Car”) oraz klasyczne retro disco („Time Won't Wait”, „Starchild”).

Nie oczekujcie niczego poza świetną zabawą. **DAREK JEDZOK**

Mijając ludzi na ulicy możesz zgadywać, kim oni są. Mijając ich zajmują, jak spędzają swój wolny czas. Natomiast spotykając osobnika o poniższych charakterystykach, możesz być w stu procentach pewien, że mijalesz studenta. Nie trudno nas wykręć. Łatwo odróżnić. Złazszcza tutaj w Brnie. Tworzymy „swój” świat i żyjemy w „swoim” świecie. Już teraz wiem, że nie będzie mi łatwo za kilka lat żegnać się z bracią studencką...

Plecak. Moja wizja - iż na uczelni wyższej odpadnie codzienne taszczenie się z torbą na plecach, bowiem na wykłady wystarczy mi tylko kartki i długopis mieszczące się w zgrabnej torbeczce - pozostała tylko wizja. Codziennie wyruszam z załadowanym plecakiem na maksa. Podręczniki, materiały, zeszyty ćwiczeń, przepisy prawne, jedzenie, picie... Wyjątek stanowią tylko studenci najstarszych roczników, którzy poruszający się po uczelni prawie wyłącznie w garniturach i kostiumach, z kuferkiem i komórką, niczym gotowi prawnicy lub analitycy stosunków międzynarodowych. W piątek i niedzielę, szczęśliwsi z nas w czwartek i poniedziałek, wyciągamy swój największy plecak z plecaków i rozpoczyna się wielka studencka migracja. Rodzina, ciepłe żarcie oraz pralka wabią nas do domu, zaś koledzy i studentki życie z powrotem do Brna.

Notebook. Część z nas posiada przenośne komputery, większość zwykły komputer zainstalowany w akademiku a nieliczna reszta stoi w kolejkach do „klasowni” komputerowych. Jednak bez komputera a przede wszystkim bez Internetu student nie dałby rady. Niektórzy wstępują wykłady od razu do komputera, a jeśli zdarzy się, że wykładowca zapomni nazwisko lub datę, studenci od razu

Ekspres Brno

mogą służyć pomocą i wyszukać potrzebną informację w Internecie - oto jak studiujecie się w 21. wieku.

Tesco. Z odrobiną ironii można powiedzieć, że studenci zużywają wyłącznie „markowe” rzeczy. Najbardziej popularną marką jest zdecydowanie „Tesco”. Głód można zaspokoić Tesco-chlebem i Tesco-kielbasą, pragnienie ugasić Tesco-herbatą lub Tesco-mlekiem, gary pozmywać Tesco-detergentem... Przyczyna jest oczywiście prosta - wydatków wiele, kieszeń studenta zazwyczaj pusta a Tesco-produkty zawsze tanie. Tak więc wieczorem wracamy do swoich akademików z triumfalnym zakupem w Tesco-reklamówce i sporządzamy skromną, taną, studencką kolację. Podsluchane na pewnej imprezie: *Normalnie w „Tesco” mają piwo za 2,70 - no, nie kup to!...*

Pizza, hot-dog i spółka. Nie ma popularniejszego jedzenia wśród studentów. Tanie, ciepłe i gdziekolwiek w mieście zawsze do zdobycia. Wprawdzie odżywiać się wyłącznie fastfoodami można maksymalnie tydzień, dłużej żołądek nie daje rady. Jednak pomimo tego pizza, hot-dog i spółka pozostają miłym porannym śniadaniem lub orzeźwiającym posiłkiem po serii męczących wykładów.

Podkrążone oczy. Są dwie główne przyczyny albo było się na imprezie albo ucyło się do późnych godzin porannych. Obecnie przeważa wersja pierwsza - w końcu dopiero koniec października. Pubów, klubów i dyskotek jest w Brnie do koloru do wyboru i jeśli komuś bardzo by się chciało, imprezować może tutaj każdego wieczoru. W grudniu, styczniu rozpoczną się jednak sesje i podkrążone oczy będą raczej znakiem nocnych edukacyjnych maratonów. To dopiero prawdziwe studenckie życie... :-)

Telewizja

SOBOTA 29 PAŹDZIERNIKA

■ TVP 1

6.00 W rajskim ogrodzie (s.) 6.20 Lasy i łądy (pt. dok.) 6.35 Dzień dobry w sobotę 6.40 Ekonomia dla Kazika 6.50 Dzień dobry w sobotę 7.00 Rok w ogrodzie (mag.) 8.00 Wiadomości 8.15 Piosenkarnia (pr. muz.) 8.25 Wirtulandia 8.55 Ziarno (dla dzieci) 9.20 5-10-15 (dla dzieci) 9.50 Scooby, gdzie jesteś? (s.) 10.20 Szkoła złamanych serc (film austral.) 11.05 Program edukacyjny 11.35 SF symulator faktu 12.00 Program dla młodzieży 12.10 Parapeł (mag.) 12.25 Zdobywcy (s.) 13.00 Wiadomości 13.10 Igraszki z diabłem (film pol.) 14.50 Stara baśń (s.) 15.45 Od przedszkola do Opola 16.25 Moda na sukces (s.) 16.45 Sportowy Express 17.00 Teleexpress 17.20 Warto kochać (s.) 18.10 Program rozrywkowy 18.25 Sądzi (s.) 19.00 Wieczorynka 19.30 Stara baśń (s.) 20.15 Co z oczu, to z serca (film USA) 22.25 Ścigani (film USA) 0.05 Około północy (pr. muz.) 0.30 Moja krew (film franc.) 2.05 Program rodzinny (film USA) 2.49 Zmiana czasu letniego na zimowy (z godziny 3.00 na 2.00) 2.55 Na starcie (film USA).

■ TVP 2

5.45 Złotopolscy (s.) 6.10 Prawdziwe przygody profesora Thompsona (s.) 6.35 Echa tygodnia 7.05 Spróbujmy razem 7.30 Smak Europy (reportaż) 7.45 M jak miłość (s.) 8.35 Ja muszę (sport) 9.05 To nie jest koniec świata (pr. med.) 9.35 Na dobre i na złe (s.) 10.30 Wielka gra (teleturniej) 11.20 Kręciola (reportaż) 11.45 30 ton list, lista (pr. muz.) 12.15 Kochanie, zmniejszyłem dzieciaki (film USA) 13.00 Bulwar Gwiazd - Krynica Górská 14.00 Familiada (teleturniej) 14.30 Złotopolscy (s.) 15.00 Bałtata Roma - Szczęśliwi Cyganie - IX Międzynarodowy Festiwal Kultury i Piosenki Romów 16.00 Święta wojna (s.) 16.30 Chiński cyrk Hunan 17.15 Duże dzieci (pr. rozryw.) 18.00 Program lokalny 19.05 Telepeerele (teleturniej) 20.00 Panorama flegz 20.05 Kraj się śmieje - Podróże i sentymenty 20.55 Mój pierwszy raz 21.45 Słowo na niedzielę 22.40 Faza czwarta (film USA) 0.25 Strefa uderzenia (film USA).

■ TV KATOWICE

6.20 Gramy dla was 6.35 Wierzę, wątpię, szukam 7.00 Z plecakiem i walizką 8.00 Z życia Kościoła 8.45 Palce lizać - Poradnik kulinarny 9.00 Świat - magazyn międzynarodowy 9.45 Przegląd gospodarczy 10.10 Eurinfo 10.45 Tygodnik Trójki 11.45 Z plecakiem i walizką 12.10 Zielonny do góry (mag.) 12.45 Rozmówki wschodniograniczne 13.10 To jest temat 13.45 Muzyka łączy pokolenia - Lista przebojów 14.35 Jean Paul Gaultier (moda) 15.45 W blasku złota 16.00 Przegląd gospodarczy 16.47 Pocztówki w wdzięku - Teledyski sprzed lat 17.00 Śląsk jest piękny - Gawęda Marka Szoltyska 17.45 Regiony kultury 18.27 Wiadomości sportowe 18.40 Katowice nowe miasto 19.05 Telewizja Regionów 19.50 Krótkie zaproszenia na imprezy lub programy 20.00 Teledyski 20.45 Tygodnik Trójki 21.45 Aktualności 21.55 Wiadomości sportowe 22.05 Sobotni magazyn sportowy 23.05 Śmierć przychodzi nocą (film USA) 0.35 Rzeka nadziei (film franc.).

■ POLSAT

6.00 Pierwsza miłość (s.) 7.30 Twój lekarz 8.00 Eureka ja to wiem 9.00 Hugo family 9.30 Bravo 10.00 Pasjonaci 10.30 Samo życie (s.) 13.30 Na ostrzu noża (s.) 14.00 Tango z aniołem (s.) 14.45 Słoneczny patrol (s.) 15.45 Wydarzenia 16.10 Jeziorno marzeń (s.) 17.10 Granice strachu (pr. rozryw.) 18.15 Zakrecone (s.) 18.45 Wydarzenia 19.30 Wyciąg Cannonball (film USA) 21.45 Grasz, czy nie grasz (teleturniej) 23.05 Nikita (film franc.) 1.10 Magazyn sportowy 3.10 Reebok Hip Hop.

■ TVC 1

6.20 Sezamie, otwórz się (dla dzieci) 6.45 Śpiewanki 6.50 Bolek i Lolek (s. anim.) 7.00 Było sobie życie (s.) 7.30 Sędzia i klejnot (bajka) 8.05 Wszędzie dobrze, w domu najlepiej (s.) 8.15 Ikingut (film) 9.45 AZ-kwiz Junior (teleturniej) 10.15 Czy mnie zechcecie? (mag.) 10.30 Nasza wieś (mag.) 10.55 Program dla miłośników muzyki dętej 11.30 W jaki sposób... (mag.) 12.00 Wiadomości 12.05 Tydzień w regionach 12.35 Auto Moto Revue (mag.) 13.05 Film o serialu Szpital na peryferiach w 20 lat później 13.25 Spy Kids: Mali agenci (film

USA) 15.00 Moda - Ekstrawagancja - Maniera (mag.) 15.25 Oczarowanie (s.) 16.25 Madame Sans Gene (film fr.) 17.55 Prognoza pogody 18.00 Wiadomości 18.05 Antologia czeskiego humoru 18.45 Tego nie przepaguję (mag.) 18.57 Losowanie Szczęśliwej Dziesiątki 19.00 Wieczorynka 19.15 Wiadomości, prognoza pogody, sport 20.00 Elsa 2005 (wręczenie nagród) 23.55 Pełnia zła (film USA) 1.40 Młody Casanova 1/2 (film koprod.) 2.15 Amnesty International.

■ TVC 2

6.10 Wiadomości TVS 6.30 Jak przeczytaliśmy Čapka 6.50 Nagrody Ministerstwa Kultury 2005 7.50 Panorama 8.30 Klucz (mag.) 9.00 Kamera w podróży: Andy (s. dok.) 9.50 GEN (s. dok.) 10.00 Pokonać Jezusa (film br.) 11.40 Paszkwil (mag.) 12.10 Game Page (mag.) 12.30 Pomarańcza (mag.) 13.00 John Lennon: Come Together 1/2 (koncert) 13.55 Puchar Świata w cyclocrossie 15.10 Zapomniane wyprawy (s. dok.) 15.40 Sportowy świat (s. dok.) 16.45 Buly (mag. hokejowy) 19.30 Euronews 20.00 Zapraszamy do teatru: Pięć powodów, by zastosować voodoo 21.25 Teatr Semafor (dok.) 21.45 Poeta Jiří Sučy 22.35 Sprzedana naręczona w Śárce (dok.) 23.15 Noc z Andełm 0.45 Wielka muzyka nocna 4.00 Telewizyjne piosenki 4.35 Grotoski Ch. Chaplina 5.05 Mała muzyka poranna.

■ NOVA

5.40 Kocur Cliff (s.) 6.40 Cudowny świat Walta Disneya 7.35 Dziką kartą (s.) 8.35 Nowa Podróżomania (mag.) 9.20 My wszyscy uczęszczający do szkoły (s.) 10.25 ESO (lista przeb.) 11.45 Big Brother - Na żywo (reality show) 12.00 Dzwonczko do TV Nova 12.30 Z czeskich młynów (film czes.) 14.15 Gambinus liga (piłka nożna) 15.10 Penalta 16.40 JAG - wojskowe biuro śledcze (s.) 17.35 Kontrola lotów (film USA) 19.30 Wiadomości, sport, pogoda 20.00 XXL (pr. roz.) 21.55 Za linią wroga (film USA) 0.00 Big Brother - Bez cenzury (reality show) 0.40 Ukryty wymiar (film br.-USA) 2.20 Prąsk! 2.50 Psotnica (film czes.) 3.25 Z czeskich młynów (film czes.) 5.10 Derrick (s.).

■ PRIMA

7.50 Dzieciół Woody (s. anim.) 8.00 Zagrożone gatunki (s. dok.) 8.30 Salon samochodowy 9.15 Łódź marzeń (film niem.) 10.55 t-music (pr. muz.) 11.55 Dziennik natury (s. dok.) 12.25 VyVolení (reality show) 13.10 Sprawy siostry Teresy (s.) 15.00 Ośmy grzech śmiertelny (film niem.) 16.50 Posłusznie melduję (film czes.) 18.30 VyVolení (reality show) 18.35 Prima TV 18.55 Prognoza pogody 19.00 Wiadomości 19.15 Tescoma Prima chochla (mag. kul.) 19.50 VyVolení - Pojedynek (reality show) 22.00 Rzykanci (film USA) 23.40 VyVolení - Nocny show (reality show) 0.05 Prawo i sprawiedliwość (s.) 0.50 Szybka wygrana 2.30 M.A.S.H. (film USA).

NIEDZIELA 30 PAŹDZIERNIKA

■ TVP 1

6.05 Zwierzęta świata (pr. dok.) 6.25 W labiryncie (s.) 7.55 Roztańczona Angelina (s.) 8.10 Domisie (dla dzieci) 8.40 Dzieci świata - Moja (s.) 9.15 Teleanek (mag.) 9.45 Talent za talent - z Marysią Sadowską (dla młodzieży) 10.10 Królestwo Maciusia (s.) 10.40 Szkoła złamanych serc (s.) 11.30 Tydzień 11.55 Między ziemią a niebem (mag.) 12.00 Anioł Pański 12.15 Między ziemią a niebem (mag.) 13.00 Wiadomości 13.10 Wywiad i opinie (pr. public.) 13.35 Kochamy polskie komedie (teleturniej) 14.10 Szpiedzy i piraci (film włoski) 15.50 Życ w gromadzie (film ang.) 16.45 Sportowy Express 17.00 Teleexpress 17.20 Warto kochać (s.) 18.10 SEJP - Subiektywny Express Jacka Fedorowicza (pr. rozryw.) 18.30 Okazja (s.) 19.00 Wieczorynka 19.30 Wiadomości 20.15 Wiedźmy (s.) 21.10 Wspaniały (film hongkong.) 23.05 Niezniszczalny (film USA) 0.55 Piątek trzynastego (film USA).

■ TVP 2

5.40 Złotopolscy (s.) 6.05 Prawdziwe przygody Profesora Thompsona (s.) 6.30 Słowo na niedzielę 6.35 Stacyjka (s.) 7.30 Smak Europy 7.45 M jak miłość (s.) 8.35 Zaczęło Bonnie Tyler 9.05 Niesłowne aniołki (s. dok.) 9.35 Selekcja (reportaż) 10.00 Ostoja (s.) 10.35 Arlington - pole chwały (film dok.) 11.35 Podróże kulinarne Roberta Makłowicza - Syjamski smak 12.05 Shenandoah (film USA) 14.00 Familiada

14.30 Złotopolscy (s.) 15.00 Bezludna wyspa 16.00 Na dobre i na złe (s.) 17.00 Tygodnik Moralnego Niepokoju 17.30 7 dni świat 19.05 Wideoteka dorosłego człowieka (s.) 20.05 Europa da się lubić - Oszczędna (talk-show) 21.00 Egzamin z życia (s.) 22.50 Linia Specjalna 24.00 41. Studencki Festiwal Piosenki (koncert) 0.55 Schyłek lata (film franc.).

■ TV KATOWICE

6.15 Gramy dla was 6.30 Eurinfo 6.40 Tygodnik Trójki (pr. public.) 7.20 Książka dla malucha (mag.) 7.25 Lippy i Messy (j. ang. dla dzieci) 8.00 Śląski koncert życzeń 8.45 Zaolzie (mag.) 9.00 Teplotki (pr. public.) 9.45 Podwodna Polska (reportaż) 10.10 Integracja 10.45 Etniczne klimaty 11.45 Było, nie minęło 12.10 Czytaj z Trójką (mag.) 12.45 Małe ojczyzny (film dok.) 13.45 Serce za uśmiech - Ciecuchocim (mag.) 14.35 Prokom Trefl Sopot-Turów Zgorzelec (koszykówka) 16.45 Północ południe (pr. public.) 17.00 Magazyn kulturalny 17.45 Regiony kultury (mag.) 18.40 Niedziela w Bytkowie 19.30 Śląska lista przebojów (pr. muz.) 20.00 Od niedzieli do niedzieli 20.45 Młodzież kontra (pr. public.) 21.55 Piłkarska Trójka (sport) 23.05 Za 3 w Trójce (sport) 23.30 Świat - magazyn międzynarodowy (pr. public.) 23.55 Od niedzieli do niedzieli 0.25 Po burzy (s.).

■ POLSAT

6.00 Pierwsza miłość (s.) 7.10 Jesteśmy (mag. religijny) 7.35 Król szamanów (s. anim.) 8.00 Power Rangers (s.) 8.30 Hugo (dla dzieci) 9.00 SoundWave Backstage Pass (reality show) 9.30 Duracell - Eksploracje (s. nauk.) 10.00 Rodzina zastępcza plus (s.) 11.00 Bud, pies na medal 12.50 Silverado (film) 15.30 Fundacja Polsat 15.45 Wydarzenia 16.10 Za wszelką cenę (reality show) 17.10 Eureka - ja to wiem (teleturniej) 18.15 Daleko od noszy (s.) 18.45 Wydarzenia 19.20 Rodzina zastępcza plus (s.) 20.20 Pensjonat Pod Różą (s.) 21.20 Fala zbrodni (s.) 22.25 Kuba Wojewódzki (talk-show) 23.25 Granice strachu 0.25 Magazyn sportowy 2.25 Cuba Feliz - film muzyczny.

■ TVC 1

6.00 Ciekawostki z regionów 6.25 Śpiewanki 6.30 Miś Kuleczka i niedźwiedzi strach (film anim.) 7.05 Jaskiniowiec (s.) 7.30 Bajkowy zestaw Edka (dla dzieci) 9.15 AZ-kwiz Junior (teleturniej) 9.45 Kalendarium 10.00 Wędrująca kamera (mag.) 10.30 Obiektyw (mag.) 11.05 Życie na zamku (s.) 12.00 Pytania Václava Moravca 13.00 Wiadomości 13.05 Grzyb grzybowi nie równy (bajka) 14.15 Film o filmie: Wallace i Gromit (dok.) 14.35 Magazyn religijny 14.55 Magazyn chrześcijański 15.10 Kamienny zakon (s.) 16.25 W poszukiwaniu czasu utraconego (s. dok.) 16.45 Adresat TVC (mag.) 17.10 Gdzie się podzielała ta stara piosenka 17.50 Słowo świąteczne 17.55 Prognoza pogody 18.00 Wiadomości 18.10 Chomik w koszu nocnej (s.) 18.57 Losowanie Szczęśliwej Dziesiątki 19.00 Wieczorynka 19.15 Wiadomości, prognoza pogody, sport 19.55 Losowanie Sportki i 21.20 20.00 Rana z miłości (film czes.) 21.50 Bez ogródek (pr. publ.) 21.50 Wiadomości 21.55 Bramki, punkty, sekundy 22.00 Losowanie Sportki i Szansy 22.05 Taggart (film br.) 23.15 Losowanie Szczęśliwej Dziesiątki 23.20 Budzenie zmarłych (s.) 0.15 Adresat TVC (mag.) 0.35 Pytania V. Moravca 1.35 Sportowcy świata 2.35 Za ścianą.

■ TVC 2

6.50 Wiadomości TVS 7.10 Blues ze Staré Pekárny 7.50 Panorama 8.30 Danze, canti e lamenti M. Štědróna 8.45 Concert fortepianowy Fazila Saya 9.10 Świat książek (mag.) 9.35 Dokument 10.35 Kultura.cz (mag.) 11.00 Mistrzowie czeskiego filmu animowanego 12.00 Dyspozytor (s.) 12.55 Muzyczne przeboje 13.30 Świat sztuki (s. dok.) 14.30 Studio sport 16.35 Poszukiwacze wraków (s. dok.) 17.25 Miejsca pielgrzymek (s. dok.) 17.50 Filmowe powroty: Odnaleźliśmy siódmą kompanię (film fr.) 19.15 Euronews 20.00 Wieczór na temat... Spirituał kvintet 22.00 Piękne miasta (s. dok.) 22.25 Dogrywka (mag. sport.) 23.05 Nocny klub filmowy: Nowy rok (film br.) 0.45 W poszukiwaniu Ester (dok.) 2.45 Wyznawca wizytówka 3.20 Auto Moto Revue 3.40 Gdzie się podzielała ta stara piosenka.

■ NOVA

6.45 Forda (s. anim.) 7.20 Cudowny świat Walta Disneya 8.15 Tom & Jerry (s. anim.) 8.45 Przypawy (mag.) 9.25 Weekend (mag.) 10.15 Drogi ciecie i ja (film czes.)

11.45 Big Brother - Na żywo (reality show) 12.00 Siódemka (pr. dys.) 13.00 Rady ptaka Loskutaka (mag.) 13.50 Bitwa o Planetę Małp (film USA) 15.30 Gwiazdździóbr Novy (pr. roz.) 16.15 Zawodowcy (s.) 17.20 Jak kochać czarownicę (film fr.) 19.30 Wiadomości, sport, pogoda 20.00 Big Brother - Decyzja (reality show) 21.55 Odlamki (mag.) 22.25 TeleTele (pr. sat.) 23.05 Kryminalne zagadki Las Vegas (s.) 0.00 Zwierzak (film USA) 1.30 Strefa mroku (s.) 2.20 Odlamki.

■ PRIMA

7.50 Dzieciół Woody (s.) 8.00 Historie starożytnych Egipcjan (s. dok.) 9.00 Świat 2005 (mag.) 9.35 Ostatni mohikanin (film czes.) 11.15 Niedzielny Receptariusz (mag.) 12.00 Komisarz Rex (s.) 13.00 Niedzielną partia (pr. dys.) 13.50 Tylko dla orłów (film USA) 16.55 W krzywym zwierciadle: Wakacje (film USA) 18.45 VyVolení (reality show) 18.55 Prognoza pogody 19.00 Wiadomości 19.15 Tescoma Prima chochla (mag. kul.) 19.50 VyVolení (reality show) 21.10 Córki i synowie Jakuba szklarza (s.) 22.15 Dementi (pr. roz.) 22.55 VyVolení - Nocny show (reality show) 23.30 Trzydzieści spraw majora Zemana (s.) 0.55 Szybka wygrana 2.35 Candy Club (s.).

PONIEDZIAŁEK 31 PAŹDZIERNIKA

■ TVP 1

6.20 Cudowne dziecko (film pol.) 8.00 Wiadomości 8.15 Moda na sukces (s.) 8.40 Listonosz Pat IV (s. anim.) 9.00 Bajeczki Jedynecki 10.05 Truskawkowe ciastko (film USA) 10.55 Tak, kochanie (film USA) 11.45 Agrobiznes (mag.) 12.00 Wiadomości 12.10 Warto kochać (s.) 13.50 Program rozrywkowy 14.05 Europejski Festiwal Muzyki Filmowej 15.00 Wiadomości 15.10 Moda i mody 15.35 Recepta Jedycki 15.40 Tele-Nowela - program o książkach 15.45 Moda i mody 15.55 Mieszkań w Europie 16.15 Moda i mody 16.25 Moda na sukces (s.) 16.50 Sportowy Express 17.00 Teleexpress 17.30 Klan (s.) 18.00 Jaka to melodia? (teleturniej) 18.25 Plebania (s.) 19.00 Wieczorynka 19.30 Wiadomości 20.10 Słowo prymasa - dzień Wszystkich Świętych 20.20 Pianista (film franc.) 22.55 Boża podszywka II (film pol.) 0.00 Wiadomości 0.10 Requiem (film pol.) 1.40 Śmierć w Afryce (film USA).

■ TVP 2

6.00 Złotopolscy (s.) 6.25 10 minut tylko dla siebie 6.40 Kamienna tajemnica (film pol.) 7.05 Od przedszkola do Opola 7.40 Teletubisie (s. anim.) 8.05 Ocean Avenue (film USA) 8.55 M jak miłość (s.) 9.45 Szkoła cudotwórców (film ang.) 11.20 Święto Reformacji - nabożeństwo 12.15 Podróże kulinarne Roberta Makłowicza - Gdynia ze smakiem 13.15 W poszukiwaniu Matki Boskiej Kazańskiej 14.10 Zwierzęta w mieście 14.25 Ojczyzna-polszczyzna 14.45 Kochaj mnie (s.) 15.05 Doktor z alpejskiej wioski (s.) 16.05 Na dobre i na złe (s.) 17.00 Piecioraczki (film USA) 19.05 Najlepszy z najlepszych 19.35 Młode rekiny (s.) 20.00 Panorama flegz 20.10 M jak miłość (s.) 21.00 Kulisy serialu „M jak miłość” 21.05 Kochaj mnie (s. dok.) 21.30 997 (mag.) 22.20 Biznes 22.40 Uwaga kierowcy! 22.45 Warto rozmawiać 0.05 Kryminalne zagadki Las Vegas (s.) 0.50 Nowojorscy gliniarze (s.) 1.35 Wieczór artystyczny - Teatr wobec zagrożeń.

■ TV KATOWICE

6.00 Gramy dla was 7.50 Bliżej natury 8.45 Gość dnia 9.00 Na drogach i bezdrożach Afryki 9.55 Kresowe nekropolie - „Na Rossie” matka i serce syna 10.45 Teplotki 11.15 Gość dnia 11.45 Młodzież kontra 12.35 Sfinks - zagadki historii - Fenicjanie 13.45 Filmówka (s.) 14.15 Kresowe nekropolie - „Na Rossie” - wileński majestat 14.45 Regiony kultury 15.00 Od niedzieli do niedzieli 15.45 Na drogach i bezdrożach Afryki 16.10 Rozmowa dnia 16.45 Aktualności 16.47 Kartka z kalendarza - Kalendarium wydarzeń sprzed lat 16.50 Energia przyszłości - Program o alternatywnych źródłach energii 17.05 Północ południe 17.50 Gramy dla was 18.27 Wiadomości sportowe 18.40 Raport z akcji (mag.) 19.00 Godzina z muzyką 19.50 Krótkie zaproszenia na imprezy lub programy 21.00 Echa dnia 22.05 Wiadomości sportowe 22.05 Tango z aniołem (s.) 22.20 Zabczka b (film USA) 0.45 Big Brother - Bez cenzury (reality show) 1.30 Hyper Sonic (film USA).

■ POLSAT

6.00 Piosenka na życzenie 6.55 TV market 7.10 Interwencja (mag.) 7.30 SoundWave Backstage Pass (reality show) 8.00 Zbuntowany anioł (s.) 9.00 Gra w ciemno 10.00 Daleko od noszy (s.) 10.30 Grasz, czy nie

grasz (teleturniej) 11.50 Niezakazane klamy 12.00 Zbuntowany anioł (s.) 12.15 Ja się zastrzelę (s.) 13.20 13. poste 14.00 Pierwsza miłość (s.) 14.45 Kazane reklamy 15.00 Tango z aniołem (s.) 15.45 Wydarzenia 16.00 Wara (film niem.) 18.00 Pierwsza miłość 18.45 Wydarzenia 19.30 Samo życie 20.15 Interwencja Extra 20.45 Helio w ogniu (film USA) 23.45 V.I.P. (s.) Biznes Wydarzenia 1.10 Bumerang Sztuka latania (film ang.) 3.20 Aquatic Zone.

■ TVC 1

5.59 Dzień dobry z TVC 8.30 Sejm otwórz się (dla dzieci) 9.00 AZ-kwiz Junior (teleturniej) 9.20 Wyzta w 20 lat Bez ogródek (pr. publ.) 10.00 Wiadomości 10.05 Historie sław (s. dok.) 11.00 Otworzenie (s.) 12.00 Wiadomości 12.30 w domu (mag.) 13.30 Bananowe (talk show) 14.00 Wiadomości 14.05 resat TVC (mag.) 14.30 W poszukiwaniu czasu utraconego 14.50 Antologia czeskiego humoru 15.30 Simpsonowie (s.) 16.00 Wiadomości 16.05 Czarodziej przedsele 16.35 Gra o zielone (dla dzieci) 17.00 Chłopaki w akcji (pr. kul.) 17.30 AZ-kwiz (teleturniej) 17.55 Północ południe 18.00 Wiadomości regionów 18.25 Czeskie głowy (s. dok.) 18.35 samowity świat rekordów i ciekawostki (mag.) 18.57 Losowanie Szczęśliwej Dziesiątki 19.00 Wieczorynka 19.15 Wiadomości, prognoza pogody, sport 20.00 W 20 lat później (s.) 20.15 Afryki czar (s. dok.) 21.35 Repetitorium TV (reportaż) 22.15 To może się również Wasze dziecko (pr. cykl.) 22.45 Wydarzenia, komentarze 23.05 Programy 23.08 Bramki, punkty, sekundy 23.15 Losowanie Szczęśliwej Dziesiątki 23.20 Wydział spraw zamkniętych 0.10 Oczarowanie (s.) 1.05 Moda i gwiazdki - Maniera 1.30 Simpsonowie 1.55 Nasza wieś 2.15 AZ-kwiz 2.30 mam pracy.

■ TVC 2

6.10 Wiadomości TVS 6.30 Dogrywka (mag. sport.) 7.15 Śladami wina (s.) 7.45 Słowo świąteczne 7.50 Panorama 8.30 Telewizyjna szkoła 8.40 Na żywo z gry i zdarzenia (s.) 9.00 Dzień dobry z Moraw i Śląska 11.25 Usługiwał Čapkowski 11.55 Czeskie głowy 12.00 Kalendarium 12.15 Mistrzowie czasu filmu animowanego 13.10 Film o Charlie i fabryka czekolady 13.20 Aż do najmłodszych 13.35 Ikingut (film isl.) 15.00 Labirynt (dla dzieci) 16.00 Time out (mag. sport.) 17.55 W biegu (mag.) 18.40 Nie mam pracy (mag.) 19.00 Wiadomości w języku migowym Sportowe minuty 19.45 Powietrze sze morze (s. dok.) 20.00 Irański szachonizy władca (dok.) 20.55 Spodnie z zagranicy 21.00 Serwis przedselekcji (mag.) 21.30 Klub filmowy: Sekundy letniej (film USA) 23.05 Bobby McFerrin i niespodzianka (koncert) 0.05 Historia Pekař (dok.) 1.05 Punkty spojrzenia 1.30 Powietrze to nasze morze 1.50 Sportowcy 2.30 Nazwy TVC24.

■ NOVA

5.59 Śniadanie z TV Nova 6.35 Stawajmy się (s.) 9.35 Ochlania strachu (film franc.) 11.30 Poradnik kulinarny Rhodessa 12.10 Strażnik Teksasu (s.) Anastazja (s.) 14.05 Zawsze będę cię kochać (s.) 15.00 Bez śladu (s.) 15.55 Wzrost (s.) (teleturniej) 16.35 Zarys (teleturniej) 17.05 Właśnie teraz 17.15 Brother (reality show) 18.15 M.A.S. 18.45 Ulica (s.) 19.30 Wiadomości, pogoda 20.00 Kobra 11 (s.) 21.00 Zarząd (reality show) 22.20 Zabczka b (film USA) 0.45 Big Brother - Bez cenzury (reality show) 1.30 Hyper Sonic (film USA).

■ PRIMA

7.50 Dzieciół Woody (s. anim.) 8.00 Tropcz (s.) 9.05 Sofie i jej miłość (s.) Prima jazda 10.50 Stary (s.) 12.00 Wolfa (s.) 13.00 Szansa bez granic (pr. rozryw.) 14.00 Roseanne (s.) 14.35 Beverly 90210 (s.) 15.30 Czarodziejki (s.) 16.00 FC Brno - SK Slavia Praha (piłka nożna) 18.43 Wiadomości regionalne 18.45 TV 18.50 Minuty regionu 18.55 Prognoza pogody 19.00 Wiadomości 19.15 Tescoma Prima chochla (mag. kul.) 19.50 VyVolení (reality show) 21.45 Basen (s.) 22.05 Rejs pod przymusem (film kan.) 0.45 Nikita (s.) 1.35 Szybka wygrana Męzowie ze Stepford (film USA).

Telewizja zastrzega sobie prawo zmian w programie.

